

СЕКЦІЯ «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»

УДК 336.1:352 (477.64)

Фатюха Н. Г.

канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

СТАН ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Фінансовий потенціал відображає сукупність можливостей, які забезпечують здійснення фінансових відносин економічного суб'єкта щодо залучення та раціонального і ефективного використання фінансових ресурсів з метою реалізації завдань соціально-економічного розвитку [1, с.11].

Фінансовий потенціал громади є збірним поняттям, що поєднує кількісні та якісні складові, здатні продемонструвати фінансові можливості певного територіального об'єднання. На визначенні наявного фінансового потенціалу та його об'єктивному прогнозуванні базується фінансова самодостатність громади, а також грамотна ефективна регіональна політика [2, с.44]. Досягнення фінансової спроможності дозволяє громаді забезпечити свій соціально-економічний розвиток.

У Запорізькій області налічується 67 територіальних громад, серед яких і Запорізька міська територіальна громада. У складі громади 1 населений пункт — місто Запоріжжя [3]. Оцінку фінансового потенціалу Запорізької міської територіальної громади (ЗМТГ) здійснено за допомогою Дашборда «Бюджети територіальних громад України» [4].

Таблиця 1 – Ключові фінансові показники Запорізької міської територіальної громади на 1 мешканця. Розраховано за даними [4]

Показники	4 кв.2021	4 кв.2022	4 кв.2023	Відхилення, %	
				4 кв. 2022 від 4кв. 2021	4 кв. 2023 від 4кв.2022
1	2	3	4	5	6
Надходження (загальний і спеціальний фонд), тис.грн.	9,40	11,51	12,38	22,4	7,6
Всього надходжень до загального фонду, тис.грн.	9,32	10,54	10,71	13,1	1,6

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6
Дохідність земель громади (загальний фонд), грн	4,615	3,972	3,820	-13,9	-3,8
Місцеві податки і збори (заг.фонд), тис.грн.	2,78	2,55	2,67	-8,3	4,7
Плата за землю, тис.грн	1,30	1,12	1,08	-13,8	-3,6
Фіскальна віддача території громади, грн	33,06	37,39	37,99	13,1	1,6
Видатки загального фонду, грн.	9803	10928	11449	11,5	4,8
Видатки на ЖКГ (заг.ф.), грн.	1643	2172	2708	32,2	24,7
Видатки на з/пл (заг.ф.), грн	4635	5113	5048	10,3	-1,3
Видатки на загальну середню освіту (заг.ф.), грн.	2697	2944	2852	9,2	-3,1
Видатки на культуру (заг.ф.), грн	152	132	154,45	-13,2	17,0
Видатки на освіту (заг.ф.), грн.	4374	4755	4545	8,7	-4,4
Видатки на утримання апарату управління (заг.ф.), грн.	691	737	805	6,7	9,2
Видатки на спорт (заг.ф.), грн.	204	208	244	2,0	17,3
Капітальні видатки (заг.ф.), грн.	1539	892	1452	-42,0	62,8
Трансферти (загальний фонд), тис.грн	1,69	1,67	2,1	-1,2	25,7
Реверсна дотація (загальний фонд), грн	719,37	96,42	-	-86,6	-

У рейтингу територіальних громад України у 4 кварталі 2023р. за доходами та місцевими податками і зборами ЗМТГ посідає шосте місце (складає 7601,6 млн.грн. та 1898,2 млн.грн. відповідно). Такий же рейтинг і серед видатків загального фонду (8129,5 млн.грн.). Дослідивши розрахунки табл.1 можемо відміти позитивну тенденцію росту як в цілому надходжень, так і надходжень загального фонду на 1 мешканця. У 4 кварталі 2023р. в порівнянні з аналогічним періодом 2022р. це становило 7,6 та 1,6% зростання. Місцеві податки та збори відіграють важливу роль у нарощенні дохідної частини бюджету громади і є один з головних показників зміцнення місце-

вих бюджетів та розширення фінансової автономії ОМС. Маємо ріст показника на 4,7% в розрахунку на 1 мешканця у 4 кварталі 2023р.

Головними критеріями формування спроможних громад визначено рівень дотаційності – не більше 30%, питома вага видатків на утримання апарату у власних ресурсах ОТГ – не більше 20 %.

Дослідимо видатки загального фонду ЗМТГ. Порівняно з 4 кварталом 2023 року, минулорічні видатки загального фонду на 1 мешканця зросли на 4,8%, а у 4 кв. 2022р. в порівнянні з 4 кв. 2021 р. на 11,5%, що свідчить про витрачання органами влади коштів на поточні видатки. Це кошти, які йдуть на оплату праці, комунальних послуг, продукти харчування, доплати до пенсій тощо. Капітальні видатки – це реальне джерело коштів розвитку громади. У 4 кв. 2022р. мали зниження цього показника на 42,0%, проте у 4 кв. 2023р. відбулося зростання на 62,8%. Видатки на утримання апарату управління є важливим показником, який вказує скільки сплачує кожен мешканець на ці витрати. У 4 кв.2023 року середні витрати на місцевих чиновників складають 805 грн проти 691 грн. у 4 кв.2020 року, ріст становить 116,5%. У 4 кв.2023 р. в порівнянні з 4 кв. 2022р. відбулося зниження на 1,3% видатків на заробітну плату, що свідчить про відтік працездатного населення. Також необхідно співставляти частку видатків заробітної плати загального фонду до видатків бюджету МТГ. Тобто, яка частина коштів громади йде виключно на зарплату працівникам усіх сфер громади. Найбільша питома вага була у 4 кв. 2021р., що становить 47,3%. Обсяг дотаційності загалом ЗМТГ складає 0 грн., протягом 4 кв.2023р. базова та реверсна дотація з бюджету територіальної громади не здійснювалася.

Оцінка фінансової спроможності МТГ за 4 кв.2021-2023рр. свідчить про сповільнення свого фінансового потенціалу внаслідок повномасштабних воєнних дій. Тому місцевим органам влади потрібно вирішувати складні повсякденні питання з метою покращення якості життя кожного мешканця громади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Єгоричева С. Б. Сутність та складові фінансового потенціалу територіальних громад / С. Б. Єгоричева, О. В. Тимошенко, А. І. Панченко // Інвестиції: практика та досвід № 8. 2016. С. 11-15. Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/8_2016/4.pdf.

2. Нечипоренко А. В. Аналіз фінансового потенціалу територіальних громад в Україні / А. В. Нечипоренко, Ю.С. Юрах Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2020. № 1-2. С. 271-284.

3. Лист Запорізької ОДА від 13 жовтня 2020 року № 79-А-416-є «Про розгляд інформаційного запиту». Про місто. Режим доступу: <https://zp.gov.ua/uk/page/pasport-mista> (дата звернення: 26.11.2023).

4. «Дашборд «Бюджети територіальних громад України». Режим доступу: <https://decentralization.ua/finance/dashboard>